

Fővárosi Ítéltábla

13.Gf.40.341/2007/8.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Komáromy Ügyvédi Iroda (1023 Budapest, Orgona u. 8. szám, ügyintéző: dr. Komáromy Izabella ügyvéd) által képviselt felperesnek a KÖTELES Ügyvédi Iroda (1118 Budapest, Gombóc Zoltán u. 14. szám, ügyintéző: dr. Köteles György ügyvéd) által képviselt Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság (alperes címeszám) alperes ellen 339.415.748 forint és járulékai megfizetése iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2007. június 8.-án kelt 25.G.75.788/2001/86. számú ítélete ellen a felperes részéről 87. sorszám alatt benyújtott fellebbezés, és az alperes részéről 13.Gf.40.341/2007/6. szám alatt benyújtott csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja, a perköltségre vonatkozó rendelkezését megváltoztatja, és a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget 6.000.000 (hatmillió) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 3.000.000 (hárommillió) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizesse meg az államnak az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt csatlakozó fellebbezési illetékből a 135.000 (egyszázharmincötezer) forint illetéket.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt csatlakozó fellebbezési illetékből fennmaradó 48.000 (negyvennyolcezer) forint illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A Fővárosi Bíróság a 25.G.75.788/2001/86. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.500.000 forint ügyvédi munkadíjat mint perköltséget.

A per alapjául az szolgált, hogy az alperes jogelődje, az Állami Vagyonügynökség 1990. és 1993. novembere között 52 esetben alkalmazta a reá irányadó jogszabályokban foglaltak szerint a vagyonelevonás eszközét a ... Vállalattól (a továbbiakban: Vállalat), 49 esetben 1992. november 1. napját megelőzően.

A felperes engedményezés útján szerezte meg a Vállalat hitelezőinek követelését. A Vállalat felszámolását a Fővárosi Bíróság a 7.Fpk.2212/1993/18. számú végzésével rendelte el azzal, hogy a felszámolás kezdő időpontja 1994. október 15. napja. A felszámoló a zárómérleget 1999. június 15-én terjesztette be a vagyonfelosztási javaslattal együtt a Fővárosi Bírósághoz. A felszámolási záróanyagot a felszámolási eljárást lefolytató bíróság megküldte a hitelezőknek. Az iratok kézbesítése 2000. februárjában megtörtént, utolsóként 2000. február 22-én került sor a záróanyag postázására. Az ebben foglalt kimutatások tartalmazták, hogy a követelések közül a „b” kategóriás hitelezői igények részbeni kielégítésére

kerülhet csak sor, az „f” és a „g” kategóriában megjelölt hitelezői követelések kielégítésére nincs fedezet. A felperes és a jogelődje a B. Rt. követeléséből a felszámolási eljárás alatt összesen 63.622.698 forint összeget megkapott, ebből 9.242.650 forint kifizetése a zárómérleg jóváhagyását követően, 2000. augusztus 29-én történt meg.

A felperes a 2001. július 17-én benyújtott keresetében az alperest 339.415.748 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni, egyrészt az alperesnek mint az Állami Vagyonügynökség jogutódjának kezesként fennálló helytállási kötelezettsége alapján, 131.937.000 forint összegben, másrészt pedig kártérítés jogcímén 208.178.748 forint összegben. Kérte továbbá az alperestől a késedelmi kamatok és a perköltség megfizetését is. A felperes a kereseti követelése jogalapját az Állami Vagyonügynökségről és a hozzá tartozó vagyon kezeléséről és hasznosításáról szóló 1990. évi VII. törvény 12. § (3) bekezdésére, a kiskereskedelmi, vendéglátóipari és fogyasztási szolgáltató tevékenységet végző állami vállalatok vagyonának privatizálásáról (értékesítéséről, hasznosításáról) szóló 1990. évi LXXIV. törvény 6. § (2) bekezdésére, valamint az időlegesen állami tulajdonban lévő vagyon értékesítéséről, hasznosításáról és védelméről szóló 1992. évi LIV. törvény (továbbiakban: lát.) 53. § (2) bekezdésére alapította. A felperes az 52. sorszámú beadványában a kártérítési követelésétől elállt, a kezesi felelősségre alapított követelésének összegét pedig a per során többször módosította. A 81. sorszám alatti beadványában előadta, hogy csak a B. B. Rt.-től szerzett követelése vonatkozásában tartja fenn a kereseti kérelmét, figyelemmel arra, hogy a per folyamatban léte alatt megszületett a mögöttes felelősségről szóló 1/2007. Polgári jogegységi határozat, amelynek alkalmazása esetén ez az egyetlen követelése, amely még nem évült el. Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy a főkötelezett ellen folyamatban lévő felszámolási eljárásban a B. B. Rt.-t megillető „b” kategóriás követelésére még a zárómérleg alapján is kielégítést kapott 9.242.650 forint összegben. A zárómérleget a bíróság 2000. augusztus 9-én hagyta jóvá, a kifizetés megtörténtének dátuma 2000. augusztus 29. napja volt. Figyelemmel arra, hogy a keresetét 2001. július 17-én benyújtotta, a fenti időpontokhoz képest a kereset

előterjesztése a polgári jogegységi határozatban meghatározott egyéves határidőn belül megtörtént, e követelése tehát még a polgári jogegységi határozatban foglalt elévülési szabályok alkalmazása esetén sem évült el.

A felperes a fenntartott kereseti kérelem összegszerűségét kétféle számítási mód szerint határozta meg. Az első számítási mód során figyelembe vette a felszámolt Vállalat tulajdonában álló D. T. Kft. és P. T. Kft. üzletrészeinek értékét is, amelyek vonatkozásában a periratok szerint nem igazolt tény, hogy ezen üzletrészeket az alperes jogelődje elvonta volna a Vállalattól. A két kft. üzletrész értékének figyelembe vétele mellett a felperes az alperes helytállási kötelezettségének összegét 90.918.000 forintban határozta meg. A másodlagos kereseti számítása szerint, e két kft. üzletrészei értékének figyelmen kívül hagyása mellett ez az összeg 83.476.000 forint. A felperes a módosított kereseti kérelmének jogalapját az 1990. évi VII. törvény 12. § (3) bekezdésére, az lát. 53. § (1) bekezdésének második mondatára és a (2) bekezdésének első mondatára alapította. Ennek alapján kérte, hogy a bíróság az alperest 90.918.000 forint tőke és ennek kamatai, vagy a másodlagos kérelme alapján 83.476.000 forint tőke és annak kamatai, valamint a perköltség megfizetésére kötelezze.

A felperes az ismertetett kereseti kérelmét arra az esetre tartotta fenn, ha az elsőfokú bíróság a felperes kérelme ellenére nem fordulna az Alkotmánybírósághoz a Legfelsőbb Bíróság 1/2007. PJE számú jogegységi határozata alkotmányellenességének utólagos vizsgálata érdekében és ezzel egyidejűleg nem döntene a tárgyalás felfüggesztéséről. A 81. sorszámú előkészítő iratban a felperes részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint az 1/2007 PJE határozat miatt alkotmány sértő. A 85. sorszámú előkészítő iratában az Alkotmánybíróság megkeresésére vonatkozó kérelmét már nem tartotta fent arra tekintettel, hogy ismeretei szerint a Fővárosi Bíróság másik tanácsa már az Alkotmánybírósághoz fordult ebben a kérdésben, viszont változatlanul kérte a jelen per tárgyalásának felfüggesztését.

Az elsőfokú bíróság mind az alkotmánybíróági eljárás kezdeményezésére, mind pedig az eljárás felfüggesztésére irányuló kérelmet elutasította.

Az alperes ellenkérelmeiben a felperes módosított kereseti kérelme mindegyikének elutasítását kérte, a per során elévülésre hivatkozott. Kérte, hogy a felperes igazolja a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerint az elévülés megszakítását az alperessel szemben, figyelemmel arra, hogy a felperesi követelések a vagyonelvonáskor már szükségképpen esedékesek voltak és azok elévülése az esedékessé válással megkezdődött a Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint. Előadta, hogy a legkésőbbi vagyonelvonás időpontja 1993. november 11-e volt, a keresetindítás pedig 2001. július 17-én történt meg. A két időpont között jóval több, mint 5 év eltelt, így a felperesi követelések elévültek. Az 1990. és 1992. október 31-e közötti vagyonelvonások esetében az elévülési idő egyébként is 1 év volt a gazdálkodó szervezetek egymás közötti követelését illetően, így az elévülési idő a követelések többsége esetében még az alperes által jelzett időpontnál is korábban eltelt.

Az alperes vitatta emellett a felperes által kimunkált összegszerűségeket is. Utalt arra, hogy az alperes, mint jogutód kezesi helytállási kötelezettségének mértéke az összes hitelezővel szemben az elvont vagyon könyv szerinti értékének a teljes vállalati vagyonhoz viszonyított arányában állapítható meg.

A per során megszületett az 1/2007. PJE. számú határozat, így az elsőfokú bíróság az ítéletét ennek figyelembevételével hozta meg. Megállapította, hogy az alperes elévülési kifogása megalapozott, mivel a mellékkötelezett ugyanazért a főkövetelésért és annak mellékköveteléseiért köteles helytállni, amit a jogosult a főkötelezettől is követelhetett volna. A kezesség esetében nem lehet arra az elvi következtetésre jutni a Ptk. 324. § (2) bekezdése alapján, hogy mindaddig, amíg a főkötelezett felelőssége fennáll, addig a járulékos kötelezett felelőssége sem évülhet el. Az elévülés ugyanis mind a főkötelezettrel, mind a mögöttes felelőssel szemben ugyanabban az időpontban, az esedékessé válás időpontjában kezdődik meg a Ptk. 326. § (1) bekezdése szerint.

A jelen ügyben a felperes az alperesi mögöttes felelős részére a perindításig nem küldött írásbeli felszólítást, amely megszakíthatta volna az elévülést. Az 1/2007. PJE 3. pontja értelmében a főkötelezetthez intézett nyilatkozatok nem szakítják meg az elévülést a mögöttes felelős személlyel szemben. A mögöttes felelős személlyel szemben a követelés elévülése a főkötelezettől való behajthatatlanság igazolt megállapításáig nyugszik. Ettől számított 1 éven belül a követelés még akkor is érvényesíthető, ha az elévülés idő időközben eltelt a mögöttes felelőssel szemben.

Az elsőfokú bíróság az elévülés kérdését vizsgálva arra a megállapításra jutott, hogy a felperes a Vállalat felszámolási eljárása során a zárómérleget és vagyonfelosztási javaslatot 2000. februárban megkapta, ebből már látnia kellett, hogy az eredeti kötelezettel szemben a B. B. Rt.-től származó követelése is nagyrészt behajthatatlan. Ebben az időpontban az elévülés nyugvása az 1/2007. PJE határozat 3. és 4. pontja értelmében megszűnt. A felperes ettől az időponttól számított további 1 éven belül érvényesíthette volna a behajthatatlanná vált követelését az alperessel szemben, de a keresetlevél benyújtására csak 2001. július 17-én került sor, így a felperes követelése elévült. A fentiekre tekintettel a Fővárosi Bíróság a pervesztes felperest az alperes elsőfokú perkölségének megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. § (2) bekezdése alapján kezdeményezze a per tárgyalásának egyidejű felfüggesztése mellett - a Legfelsőbb Bíróság által 2007. február 22. napján hozott 1/2007. PJE számú határozata alkotmányellenességének utólagos felülvizsgálatát. Utalt arra, hogy a Fővárosi Bíróság egyik tanácsa az Alkotmánybíróság eljárását már kezdeményezte, így a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján a jelen per tárgyalásának felfüggesztését kérte az Alkotmánybíróság határozatának meghozataláig. Megismételte azt az elsőfokú eljárásban már előadott álláspontját, hogy a Legfelsőbb Bíróság túlterjeszkedett a jogegységi határozat mint jogi forma

keretein, mert új tartalommal egészítette ki a Ptk. 273. §-ának rendelkezéseit, illetve új elemet épített be a sortartási kifogás nyugvást kiváltó jogi tényként történő szabályozásával (Ptk. 274. §, 376.§). Ugyanakkor a készfizető kezesre vonatkozóan a jogegységi határozat iránymutatást nem ad, ennek következményeként a jogegységi határozat - a felperes álláspontja szerint - nem eredményezi a jogszabály-értelmezés egységességét, hanem éppen jogbizonytalansághoz vezet. Utalt emellett arra, hogy a jogegységi határozatnak a folyamatban lévő ügyekben történő alkalmazása visszaható hatályt jelent, hiszen a korábban indult perekben olyan kötelmi jogviszonyok szerepelnek, amelyekben a jogosult az új szabályoknak már nem tud megfelelni, nem tud jogkövető magatartást tanúsítani. A sortartó kezesség esetén pedig hosszú ideig az volt az uralkodó bírósági álláspont, hogy a főkötelezettek elleni felszámolási eljárások folyamatban léte alatt, a felszámolási eljárás befejeződéséig a jogosult követelése nem évülhet a mögöttes felelőssel szemben sem.

Az elsőfokú bíróság ítéletének az elévülés kérdésében elfoglalt jogi álláspontjával kapcsolatban a felperes előadta, hogy az eljárás felfüggesztésére irányuló kérelme elutasítása esetén a 86. sorszámú ítélet megváltoztatását és a 81. sorszámú módosított kereseti kérelmében előadott elsődleges vagy másodlagos keresetének való helyt adást kéri az abban foglalt indokokra és levezetésre tekintettel. Utalt arra, hogy a B. B. Rt.-től származó követelésére még a zárómérleg jóváhagyását követően is történt kifizetés, így e követelése behajthatatlan részének összezszerűsége csak a zárómérleg bírósági jóváhagyásakor vált egyértelművé. Ezért e követelését illetően a perindítás az 1/2007. PJE határozat által megállapított egyéves határidőn belül megtörtént. Kérte továbbá, hogy a Fővárosi Ítéltábla az alperest perköltségben és ügyvédi munkadíjban is marasztalja.

A felperes a B. B. Rt. által engedményezett követeléssel kapcsolatban hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.477/2006/6. számú határozatára, amely szerint ha a zárómérleg alapján is várható volt kifizetés, a követelés behajthatatlanságának ténye nem állapítható meg, így a kereset benyújtása nem tekinthető elkésztetnek és

az elévülés nem következett be. A felperes álláspontja szerint ugyanez a jogi helyzet áll fenn a B. B. által engedményezett követelése esetében a jelen ügyben is.

Az alperes csatlakozó fellebbezést és fellebbezési ellenkérelmet nyújtott be. A csatlakozó fellebbezése az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség összegére vonatkozott. A csatlakozó fellebbezésben az alperes kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla a pernyertes alperes jogi képviselőjét megillető, az elsőfokú bíróság által megítélt ügyvédi munkadíj összegét változtassa meg, és azt a pertárgyérték alapján, a 339.415.748 forint 5 %-a + áfa mértékben határozza meg. Előadta, hogy az ügyben, figyelemmel a perindítási időpontra, az ügyvédi költségekről rendelkező 12/1991. (IX. 29.) IM rendelet szabályozása irányadó. Ennek 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint polgári peres ügyben legalább 1.000 forint, legfeljebb a perérték 5 %-át kitevő összegű ügyvédi munkadíj állapítható meg. Az alperest az eredeti kereseti kérelemben megjelölt 339.415.748 forint és járulékai pertárgyérték figyelembevételével annak 5 %-a alapján 16.970.787 forint + áfa ügyvédi munkadíj illetné meg. Abban az esetben, ha a bíróság a jelenleg hatályos 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet számítási módját venné figyelembe, az elsőfokú eljárásban 5.594.157 forint + áfa lenne a megállapítható ügyvédi munkadíj. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság 1.250.000 forint + áfa összeget határozott meg, amely indokolatlanul alacsony a pertárgyértékre és az elvégzett munkamennyiségre figyelemmel. Utalt a BH2003. 473. szám alatt közzétett jogesetben foglaltakra, amelyben egy ugyancsak magas pertárgyértékű ügyben a pertárgyérték 1, 8 %-át állapította meg a Legfelsőbb Bíróság perköltségként a pernyertes fél részére.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltség fizetésére kötelezését kérte azzal, hogy a perköltség összegét a pertárgyérték 2,5 %-ában + áfában kérte megállapítani.

Az eljárás felfüggesztésére vonatkozó kérelemmel kapcsolatban az alperes úgy nyilatkozott, hogy a kérelem elutasítását kéri, figyelemmel arra, hogy a jogegységi határozat tartalmát a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI.

törvény 25. § c) pontja értelmében a bíróságok kötelesek alkalmazni. Álláspontja szerint a jogegységi határozat éppen azért született meg, mert a bíróságok többsége már hasonló elvek alapján hozta meg a döntéseit.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében összefoglalta az elévülés szempontjából releváns időpontokat. Előadta, hogy a követelések esedékessége 1990. és 1993. november 11-e között keletkezett. Az alperes a vagyonelvonáskor fennálló követelésekért tartozott helytállni. Ezek a követelések feltehetőleg még ennél is korábbi időpontban keletkezettek. A követelések általános elévülési ideje a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerint 5 év. A vagyonelvonások azonban 1992. novemberig túlnyomórészt lezajlottak. Ebben az időszakban a gazdálkodó szervezetek egymás közötti jogviszonyában a pénzkövetelések elévülési ideje - ha jogszabály kivételt nem tett - egy év volt. A felperesi követelések érvényesíthetőségi határideje tehát az 5 éves elévülési idő számításba vétele esetében is 1998. november 11. napja volt. Az alperes álláspontja szerint a felperes a követelése behajthatatlanságáról legkésőbb 2000. februárban értesült, ekkor ugyanis megkapta a zárómérleget és a vagyonfelosztási javaslatot a felszámolási eljárásban, és legkésőbb ebben az időpontban értesült arról, hogy a követelései nem fognak megtérülni az eredeti adóstól. Figyelemmel arra, hogy a követelések elévülési ideje a felszámolási eljárás folyamatban léte alatt már lejárt, a felperesnek a behajthatatlanságról való értesülést követően 1 év állt volna a rendelkezésére a Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján, hogy pert indítson a mögöttes felelős alperessel szemben. Ez az időpont 2001. február lett volna, a felperes azonban csak 2001. július 17-én nyújtotta be a keresetlevelét, tehát az elévülési idő lejártát követően.

A felperes fellebbezése megalapozatlan.

Az alperes csatlakozó fellebbezése az alábbiak szerint részben megalapozott.

A felperes a fellebbezésében elsősorban azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla a per tárgyalásának felfüggesztése mellett forduljon az Alkotmánybírósághoz az 1/2007. PJE határozat alkotmányellenességének megállapítása érdekében. A Fővárosi Ítéltábla a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló kérelmet a 2007. november 21-én tartott nyilvános tárgyaláson elutasította. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. § (2) bekezdése értelmében a bíró - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alkotmánybíróság eljárását akkor kezdeményezi, ha álláspontja szerint az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alkotmányellenes.

A bíróságot az Alkotmánybírósághoz fordulás kérdésében nem kötik a felek kérelmei, a bíróság maga jogosult mérlegelni, hogy szükség van-e az alkotmánybírósági eljárásra és az előtte folyamatban lévő eljárás felfüggesztésére. A jogegységi határozat alkotmányellenességére vonatkozóan kifejtett felperesi jogi álláspontot a Fővárosi Ítéltábla nem osztotta, így nem látott okot az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére és a per tárgyalásának felfüggesztésére.

A felperes a fellebbezésében a 81. sorszám alatt előterjesztett módosított kereseti kérelmében foglaltakat fenntartotta és az abban foglaltaknak megfelelő, az elsődleges vagy a másodlagos kereseti kérelmének helyt adó határozat meghozatalát kérte a Fővárosi Ítéltáblától.

Az iratokhoz csatolt határozatokból megállapíthatóan az alperes jogelődje, az Állami Vagyonügynökség, a Vállalattól történő vagyonelvonásokra vonatkozó határozatait az 1990. és az 1993. november 11-i időpont közötti időszakban hozta meg.

Az lát. 53. § (1) bekezdése értelmében az Állami Vagyonügynökség az államigazgatási felügyelet alatt álló állami vállalattól a rábízott eszközöket elvonhatta, az elvont eszköz nyilvántartás szerinti értékével azonos saját tőke összegének egyidejű csökkentésével. A vagyon elvonása esetében az elvonás

időpontjában fennálló tartozásokért - az elvont vagyon erejéig és az elvonás arányában - az Állami Vagyonügynökség kezesként felelt.

Az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény 10. §-a alapján az Állami Vagyonügynökség jogutódja az alperes. Az említett törvény 10. §-a értelmében az Állami Vagyonügynökség kezesi felelősségére alapított követelésekért való helytállási kötelezettség az alperest terheli.

A Ptk. 272. § (1) bekezdése érdekében kezességi szerződéssel a kezes arra vállal kötelezettséget, hogy amennyiben a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni. A Ptk. 273. § (1) bekezdése szerint a kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt; érvényesítheti azokat a kifogásokat, amelyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben. A (2) bekezdés értelmében a kezes kötelezettsége nem válhat terhesebbé, mint amilyen az elvállalásakor volt; kiterjed azonban a kezesség elvállalása után esedékessé váló mellékszolgáltatásokra. A kezes a perköltségért és a végrehajtási költségekért csak akkor felel, ha a keresetindítás előtt őt a teljesítésre felszólították.

A Ptk. 274. § (1) bekezdése szerint a kezes mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a követelés a kötelezettől és az olyan kezesektől, akik őt megelőzően, reá tekintet nélkül vállaltak kezességet, behajtható. Ez a szabály a kötelezett és a kezesek együttes perlését nem gátolja.

A kezesi felelősség a mögöttes felelősség egyik fajtája. A Ptk.-nak a kezességet szabályozó rendelkezései nem adnak a kezesi kötelezettség elévülésére vonatkozóan speciális rendelkezéseket, tehát ebben a kérdésben a Ptk. 324. - 327. §-ában foglalt rendelkezések irányadók. A Ptk. szabályozása értelmében a főkötelezett és a mögöttes felelős, így a kezes felelőssége ugyanazon kötelezettségért áll fenn, ezért a követelés elévülése mind a főkötelezett, mind a

kezes tekintetében ugyanazon időpontban, az esedékességkor kezdődik el. (Ptk. 326. § (1) bekezdése).

A Ptk. 324. § (1) bekezdése értelmében ha a jogszabály másként nem rendelkezik a követelések öt év alatt évülnek el. A Ptk. 327. § (1) bekezdése szerint a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás, a követelés bírósági úton való érvényesítése, továbbá megegyezéssel való módosítása - ideértve az egyezséget is - , végül a tartozásnak a kötelezett részéről való elismerése megszakítja az elévülést. A (2) bekezdés értelmében az elévülés megszakadása után az elévülés újból megkezdődik. A Ptk. 327. § (1) bekezdése tételesen meghatározza azokat a cselekményeket, amelyek megszakítják a követelés elévülését. E jogcselekményeket közvetlenül a kötelezettel szemben kell végezni annak érdekében, hogy az elévülés megszakadása és ezáltal újrakezdődése megállapítható legyen. A követelés esedékességének időpontjában tehát nemcsak a kötelezettel, hanem a kezessel szemben is megnyílik a jogosult igényérvényesítési joga, erre utal a Ptk. 274. § (1) bekezdésének utolsó fordulata, amely lehetővé teszi a kötelezett és a kezes együttes perlését. Ez azonban csak jogosultság, de nem kötelezettség, ugyanis az igényérvényesítéssel szemben a kezes sortartási kifogással élhet. Amíg a mögöttes kötelezett - a főkötelezettől való behajthatóságra hivatkozva - a teljesítést jogszerűen megtagadhatja, addig a jogosult követelésének érvényesítése menthető okból nem történhet meg. Az elévülés kezdő időpontjának azonossága miatt azonban nem állhat elő a jogosult nézve olyan méltánytalan helyzet, hogy a mögöttes kötelezett a teljesítést még megtagadhatja, de a mögöttes kötelezettel szemben ez alatt az elévülés már bekövetkezik. Ennek a helyzetnek a megakadályozására szolgál a Ptk. 326. § (2) bekezdésében foglalt szabályozás, az elévülés nyugvásának jogintézménye. E rendelkezés szerint ha a jogosult a követelést menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra.

A kifejtettek alapján a jogosult a mögöttes kötelezettel szemben a követelését mindaddig menthető okból nem érvényesíti közvetlenül, amíg a főkötelezettel szemben a behajthatóság reális esélye fennáll. Az elévülés nem a felszámolási eljárás folyamatban léteire tekintettel, hanem a követelés főkötelezettől történő behajtásának reális esélye miatt nyugszik. Abban az esetben azonban, ha a hitelezői igény megtérülésére a felszámolási eljárásban már nincs semmi esély, akkor e hitelezői követelésre vonatkozóan megszűnik a kezési felelőssel szemben a közvetlen igényérvényesítés akadály, és ezáltal az elévülés nyugvása is.

A jogszabályi rendelkezések összefüggésének ezt az értelmezését és a fenti logikai levezetést tartalmazza az 1/2007. PJE jogegységi határozat. A jelen ügyben tehát azt kell megvizsgálni, hogy a felperesnek a B. B. Rt.-től engedményezett követelése vagy annak egy része vonatkozásában a behajthatatlanság ténye mikor vált egyértelművé.

Az iratok között szerepel a Fővárosi Bíróság 2000. június 28-án kelt 15.Fpk.01-93-002212/56. számú végzése, amely a Vállalatot megszüntette és a felszámolási eljárást befejezte. E végzés indokolása tartalmazza, hogy a felszámoló 1999. június 30-án benyújtotta a felszámolási zárómérleget, a vagyonfelosztási javaslatot és a zárójelentést az egyéb iratokkal együtt (hitelezői igények kimutatása, bevételek és kiadások kimutatása, ingatlan értékesítésére és üzletrészek értékesítésére vonatkozó kimutatás, felszámolói díj kiszámításának levezetése). A bíróság a 48. sorszámú végzésével ezeket az iratokat a hitelezőknek, így a felperesnek is 2000. február folyamán megküldte. A hitelezők részéről a záróanyaggal kapcsolatosan sem a 30 napos jogvesztő határidő alatt, sem azt követően kifogás nem érkezett. A záróanyag tartalmazta, hogy a vagyonfelosztási javaslat szerint rendelkezésre álló vagyonból a felszámoló díjának és a „b” kategóriás hitelezői igénynek részbeni kielégítése történhet csak meg. A záróanyag benyújtásakor a pénzeszköz záróállománya 9.455000 forint volt. Helytállóan utal tehát az alperesi fellebbezési ellenkérelem arra, hogy a felperes a zárómérleg és a vagyonfelosztási javaslat

kézhezvételekor pontosan kiszámíthatta, hogy a B. B. Rt. által engedményezett követelésből a felszámolási eljárás befejezésekor milyen összeg fog neki megterülni, és a különbözetre vonatkozóan 2000. februárjától számított egy éven belül kellett volna az alperes ellen pert indítania. Figyelemmel arra, hogy a perindítás 2001. júliusában történt meg, a felperesi igényérvényesítés elkészt, a felperesi követelés elévült.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az alperes a csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság által megállapított 1.500.000 forint perköltség felemelését kérte. A tárgyaláson az általa igényelt elsőfokú perköltség összegét 7,6 millió forintban határozta meg azzal, hogy a másodfokú eljárásban ennek 50 %-ára tart igényt mint ügyvédi munkadíjra. Az alperes a csatlakozó fellebbezésében arra utalt, hogy az ügyben a bíróság által megállapítható ügyvédi költségekről rendelkező 12/1991.(IX.29.) IM rendelet szabályait kell alkalmazni. A tárgyaláson előadta, hogy az alperessel óradíjas megállapodása van a képviselő ellátása körében.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a keresetlevél benyújtásakor valóban a bíróság által megállapítható ügyvédi költségekről szóló 12/1991. (IX. 29.) IM rendelet szabályai voltak hatályban, azonban a 2002. április 29-én hatályba lépett, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 8/2002. (III. 30.) IM rendelet 5. §-a (2) bekezdésének a) pontja a 12/1991. (IX. 29.) IM rendeletet a hatálybalépésével egyidejűleg hatályon kívül helyezte, és az 5. § (1) bekezdése szerint a 8/2002. (III. 30.) IM rendelet szabályai váltak alkalmazandóvá a folyamatban lévő ügyekben is. A per során hatályba lépett a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet, ennek 5. §-a (1) bekezdése azonban úgy rendelkezik, hogy a rendelkezéseit csak a hatálybalépését követően indult ügyekben kell alkalmazni. A fentiekből következik, hogy a jelen ügyben az ügyvédi munkadíj megállapítására a 8/2002. (III. 30.) IM

rendelet szabályai az irányadók. E rendelet az ügyvédi munkadíj megállapítása körében százalékos mértékeket nem tartalmaz, a 2. § szerint az ügyvédet megillető díjazást a bíróság az eljárást befejező határozatában állapítja meg. A 3. § (2) bekezdése értelmében ha az ügyvéd által megjelölt ügyvédi munkadíjat a bíróság eltúlzottnak tartja, a képviselő ellátásával felmerült költség összegének megállapítása során az ügyvédi munkadíj perköltséggént érvényesíteni kívánt összegét az általa indokoltnak tartott mértékre leszállíthatja.

A jelen ügyben a Fővárosi Ítéltábla figyelembe véve az ügy hosszú pertartamát, bonyolultságát, illetve azt a tényt, hogy az alperesi jogi képviselő számos előkészítő iratot szerkesztett és több tárgyaláson megjelent, az alperes elsőfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíját 6.000.000 forintban állapította meg azzal, hogy az az általános forgalmi adót is tartalmazza.

Figyelemmel arra, hogy a csatlakozó fellebbezés csak részben volt sikeres, a Fővárosi Ítéltábla az alperesnek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdésének c) pontja alapján fennálló személyes illetékmentessége folytán le nem rótt, az Itv. 46. § (4) bekezdése szerint meghatározott összegű csatlakozó fellebbezési illetéket a Pp. 239. § alapján alkalmazandó Pp. 81. §-ának (1) bekezdése szerint a fellebbezés sikeressége arányának megfelelően megosztotta a felek között azzal, hogy a csatlakozó fellebbezési illetékből 135.000 forintot a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni, míg a csatlakozó fellebbezési illetékből fennmaradó 48.000 forintot a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Figyelemmel arra, hogy a felperes fellebbezése sikertelen maradt, a Fővárosi Ítéltábla a felperest kötelezte a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az alperes másodfokú perköltségének megfizetésére, amely az alperest képviselő ügyvéd ügyvédi munkadíjából áll, és amely az általános forgalmi adót is tartalmazza.

, 2007. november 21.

.Koday Zsuzsanna sk.
a tanács elnöke

Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
sk.
előadó bíró

Dr. Molnár József
bíró

A kiadmány hitelül:
bíróági tisztviselő